

PERŽVALGA.

— Vilniuje 27 Berzelio sustraikavo 500 kurpių (sziauczių) lietuvių, lenkų ir žydų, reikalaujami pakėlimo algos po 10 kap. ant kiekvienos poros kurpių. Paprasta alga ant dienos jų nebuvo didesnė, kaip 60—70 kap., isz ko negalėjo iszmisti. Tuli darbaviai pakėlė algas nuo 10 iki 20 kap. ant poros. Policija nemiega; suaresztavojo dvi merginas ir vieną vaikina, dalinanczius atsiszaukimus. Apie 11 val. vakare 300 darbininkų nuėjo į tają staciją ir nukirtę telefoną iszliuosavo suaresztavotuosius sumuszdami policiją. Suaresztavota yra apie 70 ypatų, tarp tų yra keletas vaikų, turinczių po 12 metų.

— Tilžeje 24 Berzelio buvo vasarinė szventė „Lietuviszkos Giedorių Draugystės“. Žmonių susirinko nedaug dėlei lyngo oro. Dainininkai padainavo 14 dainų ir perstatė komediją „Jonuks mergų bijas“. Dėlei mažo aplankymo draugystė keta pradzioje Rujuczio viską atnaujinti Jokinės darže.

— Karaliaucziuje tapo kunigais iszventinti pylies bažnyczioje: Vilius Gaigalas isz Heydebruch'o, dr. philozopijos, ir paskirtas tapė už kunigą į Eidaiczius; P. Pauly (gal Paulius) isz Ragainės už kunigą į Susemilkius; P. Rebeszys isz Darkiemio, už kunigą į Paszyszę.

— Ant Rambynkalnio Joninių vakarą tapė deginamos raganos, kur daugelis lietuvių buvo susirinkę ir per visą naktį dainavo prie deganczių smalinių.

— Waterburio kooperatyviszka draugystė „Lietuvos prekėjai“ ant sumazinimo prakiekto girtuoklystės įrengia dar vieną karcziama!

— Pittstono prakilnesniejie ukėsai, skaitliuje 20, užprotestavojo per „Pittston Gazette“

isz 14 Liepos priesz majorą Corcoran, už nedaleidimą lietuviams laikyti susirinkimų ir prakalbų. Prakalbos buvo užgintos 27 Geguzio „Lietuvos Dukterų“ draugystei, paskui vėl 8 ir 15 Liepos kun. Dilioniui. Nedaleidus 8 d. laikyti prakalbas, kun. D. apgarsino laikysęs vėl 15 d. prakalbas, ir reikalavo nuo majoro, kad rupintosi apie užlaikymą tvarkos. Kada kun. D. pirm 7 val. nuėjo ant salės, policija vėl jį nuvedė į lakopą, isz kur tapė paleistas užstojus kun. Fletcher, C. C. Bowman, J. Wallace, T. W. Davies ir kitų. Provininkas J. H. Mahon paėmė visą tą reikalą į savo rankas.

— Kn. Szedvydis tapo labai garsiu tarpe angliszkos publikos net, už nedaleidimą susirinkimo ir pagarsinimą, kad D. nėra kunigu, yra iszvytas isz seminarijos. Presbiterijonų kun. J. J. Fletcher isz Pittstono, per „Pittston Gazette“ isz 11 Liepos duoda kun. Szedvydžiui szitokį atsakymą:

„Ne vien tvirtai tikime, tacziaus turime tikrus davadus, kas link dalyvavimo kun. Szedvydžio, nederancziame (arba virzgaliszkame) pasielgime majoro nedėlios vakarą. Pasidėkavoti geiszcziau jam už patvirtinimus priduosus per jo rasztą vakarykszczioi presoi? Yra lengva pavadinti žmogų veidmainiu (arba apgaviku). Daleidziant, kad ir iszsitariamas, kad P. Dilionis tapė praszalintas isz Lenkų Kolegijos, butų tikras (teisingas), daugelis sulaukys nuospredį kol dažinos priezastį. Gal tas buti dėlei jo garbės. Kas link iszsitarimo, kad yra jis czion parkviestas kelti nesutaiką tarpe lietuvių, asz aiszkiai tvirtinu, kad yra ganėtinai liudininkų Pittstone patvirtinti, kad ponas Szedvydis iszsitarė ne pagal faktus. Tacziaus visi paduoti iszgaliai vietinio praneszėjo suvis nesi-

risza su veikimu vietinės valdzios ir klausimo per tai kilusio. Szis yra pagal „Gazette“, klausimas tiesų laisvos kalbos; taigi tasai yra dabartiniu klausimu. Tuomi pat laiku daugelis nesutiks, kad ponas Szedvydis savo iszsitarimuose pressos laikrasztuje paraszė szalis prie szalies, ką kiti žinojo, kad yra tas neteisybė. Asz vien norėcziau paantryti dabar faktą, kad ponas Szedvydis pirmiause įspriaudė į szį klausimą tikėjimiszką klausimą, ir pertikrint jį noriu, kad ateitėje, kiti nepamirsz, kad dėl dvilinko klausimo yra pavujuje tikėjimiszka laisvė ir tiesa laisvos kalbos“.

— Apart to „Elmira Telegram“ isz 15 dienos Liepos patalpino net dvi szpaltas ant garbės kun. Szedvydžio su Corcoranu.

† Liepos 10 d. Wilkes Barre, Pa. kasyklose tapo akmens užmusztas Dominykas Valentukonis.

— Dr. J. Szliupas iszkeliavo į vakarinę Virginiją ant užkvietimo vietinių lietuvių.

— Karsztis Plymouth 16 d. Liepos buvo 98 laipsniai pavėsyje ant 4:45 val. po piet.

Aukos paminklui Dr. V. Kudirkos.

T. Astramskas, „Tėvynės“ redaktorius, 1—
Bernardas Arbacziauskas -25
Adomas Bardzilauckas -25
Buvo 7.00
Labu \$8,50
Redakcija.

Aukos parodai

J. Bagdonas, Seymour, Conn. -20
V. Balaika, Colorado, Pa. -25
J. V. Pasalauckas,
Murphysboro, Ill. -50
Buvo \$1136,03
Labu \$1136,98
J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

V. Balaika, Colorado, Pa. -25
J. V. Pasalauckas,
Murphysboro, Ill. -50
Buvo \$1,85
Labu \$2,60
Redakcija.

Isz Lietuvos.

Sintautai, (Naumiesczio pav. Suv. gub.) Pradzioje Geguzio mėn. buvo rinkimai ant sudzios. Pranas Dailydė isz Tarpuczių kaimo, rupinosi kiek istengdamas, kad jį aprinktu. Nenusisekė vienok, ir visas jo rupestis, sykiu su iszmestais ant to pinigais, nuėjo perniek. Negavo jis nėi poros szimtų balsų, tai-gi beveik nėi treczdalio visų valsecziaus balsų. Da sako iszkolio, o kaip kas jį žmogų rikteldams: „pirmiau czebatus apsiivalyk, o paskui mislyk but rinktu ant sudzios“. Teisybę pasakius jis nėi neiszrodo tinkancziu sudzios vietą užimt. Kad ir septynes klešas pabaigė Senapilės gimnazijoj, nėi kiek jo budas ir apsiėjimas neiszrodo apdailinta. Ir ką iszsineszė kada isz gimnazijos, tas kaipo kamparas be pipirų ar tik ne baigia nykti. Suėjęs su juom visai neturi ką sznekėt, jeigu nepratęs esi bonką stikleliu mieruoti; apie tautos reikalus jis tiek tik žino, kad maldaknygėse gali rasti visokių maldų. Prenumeravoja ir skaito gudiszką laikrasztį „Vokrug svieta“ su visais priedais. Pėrskaitęs sukrauja saugioje vietoje, kad vaikai paaugę (jis taip iszsitarė) turėtų ką pasiskaityti. „O kad tu blauzdą iszdegtum“, pamislįjau sau, da vaikai su szlapiiais marszkiniiais vos pradeda pabėginėt, o jis jau „Vokrug svieta“ ir kitokius blėkus gatavas jiems liept skaityti. Tikrai, kad tavo, brolau, vaikai visai nepadėkavos tau už tokį szlukszlyną, kaip greit jie sulauks tų metų, kada jaus skaitymo reikalą. Jau asz kad ir ne pranaszas, o iszdrįsiu pasakyti, kad pirm negu mus vaikai vieno su tavo vaikais ugio paaugs iki metų, kada pradės suprasti apie sugavimą mislių iszreiksztų knygoose, bus kurkas vertesnių skaitymų, o gal

ir prigimtoj kalboj dar. Užauginti-gi vaikus tokiose nuomonėse, kokių (klaidingai) pats prisilaikai, — nepasiseks, nes ir šiandien gali pamatyti paveikslus, kad vieno tėvo vaikai išauga visai nelygių nuomonių.

„Ukininkas“ pereinusių metų raszė syki, kad dabartinis mus sudzia Kudirka ant tulos iszkilmės, kur buvo ir kiti lietuviszki sudzios, ir keletas gudpalaikių bucziavo maskoliszką kryžių. Tikrai, kad jeigu paminėtas virszui Dailydė kokiū nors budu but tapęs iszrinktu ant sudzių, panaszių nusizeminimų nespėtų lietuviszki laikraszcziai nei talpinti.

Nepasisekus jam pasiekti iki sudzių, isinorėjo nors/vaitu tapti. Na ir pasisekė. Ant buvusių po devintinių tą nedeldienį rinkimų liko daugumu balsų iszrinktas vaitu Tiesats, kurie gėrė už jo sveikatą, prizadėdami jį aprinkti sziaime valseziuje sudzia, prisiznekėjo da kiek valsezionių pasigailėti iszmestų jo pinigų dėl sudystos igavimo suriko rinkimų dienoje: „Dailydė! Dailydė!“ ir virszijo balsus, kuriuos gavo Baranauckas. Kandidatu aprinko Baką isz Gaisrių kaimo. Bakas visai to nesitikėjo. Jam visai isz netyezių kas-zin kas stovėdams ant plento ties valseziaus rasztinyczia suriko: „Bakas!“, o jį tarpą kada virszininkas buvo da vos isztaręs rinkti kandidatą vaito. Su tuom ir rinkimai pasibaigė.

Baranauckas isz piktumo visai nesavyje buvo. Jis teip tikėjosi laimėti, o czia szmakszt ir vel po visam. Jis norėtu, kad kiti rinkimai butų. Jo draugai pasakoja, kad szie rinkimai be vertės, kadangi per paczius rinkimus atsitiko cziajau pesztynės. Mat Czėsas, naujujų Sintautų darzininkas, perdaug smarkiai rėkė už Baranaucką, ir už tai jį žemskis Artamonov norėjo apmalszyti;

Czėsas nesidavė. Artamonov buvo nutvėręs jį vest į kozą. Už tai Czėsas jį teip pacziupinėjo, kad Artamonov, sykiu su isztrauktu isz maksztų branktu, pasijuto grabėje. Jo ausys ir kairys žandas rodos degte degė nuo dasilytėjimo Czėso kumsczios.

Griszkabudis, (Naumiesczio pav. Suv. gub.). Tokių rinkimų kaip szimet da nebuvo Griskabudzio valseziuje. Rinko vaitą. Valsezius aprinko tokį, kokio valdzia nė po akių nekenczia. Isz ko tas neapkentimas iszdygo, nors trumpai paminėsiu.

Griszkabudzio valsezius turėjo iki paskutinių dienų, priesz rinkimus, rasztininką Apanaviczzių. Apanaviczzius pereitą rudenį apsivedė su tulo ukininko dukteria isz Szukėtų kaimo, Griskabudzio valseziaus, ir paėmė sykiu tą ukę, prisizadėjęs savo paczius broliui iszmokėti pripuolanczia isz namų dalį. Apanaviczzius geros szirdies žmogus ir dėlto visam valseziui labai jis patiko. Valsezius panorėjo jį vaitu aprinkti. Apanaviczzius nesipurtė nuo to. Szioks Apanaviczziaus noras labai nepatiko dabartiniam vaitui Urbanaviczziui. Urbanaviczzius gerai prijautė, kad jam paskutiniai metai vaitauti, jeigu jis kokiū budu Apanaviczzių nepastums nuo vaitų. Atsirado tarpe vaito ir rasztininko nesutikimai, o ant galo ir piktums. Daėjo iki to, kad Apanaviczzius tapė paszalintas nuo rasztininkystos ir perkeltas į Krukus. Apanaviczzius nesutiko ant to ir stacziai pasakė pavieto virszininkui, kad pakol tikra kaltė ne bus iszrasta, virszininkas netur tiesos jį kitur kelti. Na ir užsiliko da ant vietos. Norėdamas savę pateisinti padavė, nuo vardo kelių valsezionių, skundą ant vaito. Skundas pasirodė ne teisingu. Už tokį darbą tapė

paszalintas visai nuo vietos. Valsezionių daugumas pasigaילו jo ir nutarė, ant piktumo Urbanaviczziui, aprinkti jį vaitu. Rinkimų dienoje didelis buvo trukszmas. Virszininkas stoji už Urbanaviczzių, dauguma valsezionių už Apanaviczzių. Virszininkas ant galo pasakė, kad Apanaviczzius negal but vaitu. Valsezionys baisiai įtužo. Virszininkas, mislydamas, kad juos sukurstė Apanaviczzius, paliepė jį įmesti į kozą. Valsezionys da labiau įtužo ir pareikalavo, kad Apanaviczzius but paleistas, kitaip, — jie sugriaus visą namą ir pats paleis, ir pradėjo sprautis prie virszininko teip, kad tas pasijuto ir visur apsuptu, ir bijodamas kad kas su juomi blogo neatsitiktų, paliepė paleisti. Apanaviczzius verkdams iszėjo. Ore sumirgėjo kumsczios ir kriukiai. Virszininkas beskirstydams balsus isz netyezių užėjo ant kampo dirvos, kur buvo pasėtos Apanaviczziaus avižos. „Ve szėtoms! mindžioja, užvedęs mus vyrus, Apanaviczziaus avižas!“ Ir grumojimų pasipylė kaip perkunija. Pamatęs virszininkas, kad gal kas blogo iszeit, įpuolė į vežimą ir iszlėkė į Griskabudį, nes valseziaus rasztinyczia beveik už dviejų viorsų nuo Griskabudzio.

Sustojęs Griskabudyje pasakojo, kad tikrai pamatęs turkiskus maisztininkus. O Apanaviczzių, kad dabar czion pamatytu, tuojaus perszautų.

Teip užsibaigė tos dienos rinkimai.

Antri rinkimai tapė paskirti į savaitę po szijų. Kaip nusišeks szie busenti rinkimai, gal pranesziu.

Politiszkos žinios

Amerika. Suv. Valstijų ir Vokietijos valdzios padarė naujas tarybas link munitų ir abi susitaikė po ne kiek nu-

mažinti muitus ant tulų dajktų. Vokietija norėdama igyti Suv. Valstijų prietelystę ir neapsileisti Prancuzijai, ant amerikonszkų maszių numazino muitą net ant pusės prekės, ant mėsos 25% numazino, ant kviezių 33%, ant vyno net 60%. Su Prancuzija ir Italija teipgi tapė padarytas naujas derėjimas dėlei muitų.

Georgetown, Ky. dabar eina prova dėlei nužudymo demokratiszko gubernatoriaus Goebelio. Republikonszkas gubernatorius Taylor ir valstijos sekretorius Finley isz baimės pabėgo net į Kanadą.

Demokratų partija žada įvesti laisvą muszimą sidabrinų pinigų, jeigu pasisektu iszrinkti Bryaną ant prezidento. Laisvo muszimo sidabrinų pinigų labai trokszta pietinių valstijų kapitalistai, turinti sidabro kasyklas; vienok toks budas nepatinka gyventojams, kadangi įvedus laisvą muszimą sidabrinų pinigų nupultu jų prekė, reiktu duoti 16 dolerių sidabru už 1 dolerį auksu. Abelnai yra geriaus kad pinigai, koki jie nebutų, turėtu lygią vertybę, kaip dabar kad yra. Dėlei tokio demokratų pasiryžimo gali jie nelaimėti iszrinkimo Bryano prezidentu.

Gen.-gubernatorius Wood isz Kubos parkeliauja į Washingtoną pasirodavoti apie atsitikusias vagystes ant paczto ir muitinyczioje Havanos. Wood tvirtina, kad kubiecziai yra ant tiek pribrendę, kad visa valdzia gal buti jiems patiems pavesta. Amerikonams teip apsigogus, kubiecziai dabar kiekvienam į akis iszmėtinėja jų gražius darbus ir amerikonai isz gėdos nieko negal atsakyti.

Pilipinuose karė eina vis karsztyn. Amerika yra priiversta dalį kariaunos isz Pilipinų siusti į Kinus, isz ko pilipiniecziai nori pasinaudoti ant palaikymo savo įtekmės

ant abejojančių gyventojų. Susimąžinus amerikų pajiegoms pilipiniečiai drasiaus ant jų užpuola, ir po keletą desėtkų vis bent sužeidžia. Gen.-McArthur visai negarsina apie muszius szian ar ten, tiktai paduoda skaitlius 12 sužeistų ir 8 užmusztų bei į 50 mirusių nuo visokių ligų. McArthur pranesza, kad be 100,000 kareivių pilipiniečių nebus galima pergalėti.

Pietinė Afrika. Nors anglai ir paėmė vyriausius burų miestus, vienok karė tuomi dar neužsibaigė ir anglai neįstengia sugaudyti ar išvaikyti burų pajiegas, ir kad burai nustotu kariavę, nėra nei mislies dar, jie prisitaikę užduoda anglams smugius po senovei.

Liepos 10 dieną pas Nitrol's Neck, per 18 mylių nuo Pretorijos ant Krokodil upės kranto burai sugavo 200 anglų su dviem kanuolėms ir ant ra tiek užmuszė. Muszių tęsėsi per visą dieną ir anglai stipriai laikėsi, vienok paskiaus išsibaigus szuviams turėjo pasiduoti. Ištrukusieji anglai davė žinią savo stipresnėms pajiegoms, bet kol tos atėjo, burai buvo su visu grobiu jau pasitraukę. Oranijai gen. De Vet išz Bethlehem pasitraukė, užmuszdamas 4 anglizkus apicierus ir 32 kareivius, ir su 10,000 burų bei 10 kanuolių apsikasė per 18 mylių rytus ant kalno Reteif Neck, kur kartu yra ir Oranijos prezidentas Stein.

Anglijos karės ministerija pagarsino, kad nuo pradžios karės su burais yra viso nužudžiusi 48,188 kareivių.

Anglija tuomi tarpu turi keturias karias; su burais, aszantais pietvakarinėje Aprikoje, kiniečiais ir afridais Indijose. Viduryje Berzelio mėnesio afridai, skaitliuje 600, užpuolė ant 200 afganizskų kareivių, kurie taisė drutvietę netoli Dacca, kurių didesnę dalį

iszmuszė, o kiti pabėgo. Indijų anglizskos valdžios baimyjas kad nepakiltu didesni maisztai, nes jų dabartiniame laike Anglija neistengtu nuramdyti. Prie maisztų greitai prisidėtu ir baduoliai.

Rytinė Azija. Kinų valdžia naudojasi visokioms paskaloms, kad Europos vieszpatystės nesiskubintu teip greit su siuntimu kariaunos, kad ji galėtu geriaus susidrutinti turint laiko. Netiesa buvo, buk apie 4 Liepos visi pasiuntiniai, paskiaus jau tik du, Pekine dar gyvi buvę, net apsaugojami; teip-gi netiesa kad ciesorius tapęs nunuodytas bei ciesorienė, ir kad pakilusi Pekine anti-revoliucija po vadovyste karaliuko Ching, kuris su savo pasekėjais gynęs krikszczionis ir užmuszės daugelį maisztininkų. Aiszkiai matyt, kad valdžia išz vien eina su maisztininkais, kad nusikratyti europiečių, kaipo atnesztųjų visokių nelaimių į jų szalį.

Koks valdžių sutarimas Kinuose, ant tikro negalima žinoti. Kartą pranesza laikraszcziai, kad visų vieszpatysčių kariaunos eina išz vien priesz kiniečius; kitą kartą vėl, kad kiekvienos vieszpatystės kariauna kariauja sau skyrium; tai vėl vyriausia galė pavedama Japonijai, tai vėl Japonija nesikiszanti į tuos reikalus, nes neturinti pinigų, o Europos vieszpatystės atsisakę anai kasztus gražinti; tai vėl Maskolija nedaleisianti, kad Kinų szalis taptu anglizska arba japonizska, ji turinti liktis kaip buvusi pilnai kinizska. Neužilgio gal išzgirsime, kad vieszpatystės tarp savęs pradės luptis.

Tarptautizska kariauna Tientsin'e vis dar kiniečių apsupta. Kiniečiai vėl atėmė rytų szalyje esantį arsenalą. Susimuszimų atsitinka kas diena ir nuotrotos europiečių nemažos. Susimuszime 3 ir 4 Liepos ta-

po užmuszta 30 anglų ir 120 maskolių; 6 Liepos tapo užmuszta 200 maskolių; 11 Liepos tarptautizskos kariaunos tapo užmuszta ir sužeista 150 vyrų. 13 Liepos tapo užmuszta 100 maskolių, 37 amerikoniai ir pulkavedis Liscum, 40 anglų, 58 japonų, 25 prancuzų ir apie 500 visų sužeistų. Kiniečių 75,000 su 100 kanuolių yra apsupę Tientsine 15,000 tarptautizskos kariaunos ir bombarduoja išz trijų szalių. Prisibijoma, kad apsupiejie su visu nepatektu į kiniečių rankas. Tarptautizskai kariaunai pasisekė vėl atitaisyti telegrafo liniją nuo Tientsin į Takų, bet gelzkelio dar negalėję pataisyti. Kiniečiai prikrovę akmenų keletą didelių valczių nuskandino Peiho upėje, kad negalėtu jokis kanuolinis laivas augsztyt užplaukti prie Pekino.

Laikraszcziai apraszo apie nuzurdymą Maskolijos pasiuntinio Giers'o Pekine, kurį akiveizdoje jo szejmynos ir rodininkų maisztininkai valkiojo po gatves rėkdami ant „baltojo pliko velnio“ ir paskui išzvirę katile išzmetę szunims suėsti. Paskiaus tą pat padarę su jo szejmyna ir rodininkais.

Maisztai vis apima didesnius plotus ir provincijas. Ciesorius paliepęs reguliarizskai kariaunai veikti išz vien su maisztininkais ir išzvyti maskolius išz Mandziurijos bei išzardyti padarytą gelzkelį. Garsinama, kad kiniečiai perkirtę susieszimą maskolių išz Vladivostoko į Port Arthur'ą. Kitose provincijose misijonieriai bei krikszczionys yra nužudomi.

Vokietija pardavė kiniečiams apie pusę milijono Mauser szaudyklių. Dabar užsidegus maisztams, Vokietijai sustojo daugelis geležinių iszdarbių pabriku, ir pabrikantai guodžiasi, kad turėš daug per tai iszkados.

Dalis darbu.

McKees Rocks, Pa. Pennsylvania Malleable Co. priėmė prie darbo dar 600 darbininkų, kad greicziaus užbaigtu statymą liejinyczios.

Elwood, Ind. Czion susiorganizavo nauja Elwood Iron Works kompanija, kuri statys naujas geležies liejinyczias, kur gaus darbą į 1000 darbininkų.

Mauch Chunk, Pa. Gelzkelio Central of New Jersey R.R. keta sustraikuoti visi darbininkai dėlei sumažinimo skaitliaus darbininkų prie anglinių ir tavorinių trukių.

Montreal, Que. (Kanadoi). Ant gelzkelių linijos Grand Trunk ir Canadian Pacific sustraikavo visi darbininkai, reikalaudami pakėlimo ant 10% algų.

St. Lois, Mo. 2000 žmonių tapė išzsiusta per visus gyvenimus rinkti pinigų ant įtaisymo omnibusų vežioti žmones visur, ir įkalbėti, kad niekas nevažiuotu su strytkariais, kurių darbininkams kompanija nenor pakelti algų.

Phillipsburg, N. J. Czion sustraikvo Vulcanite Works formų taisytojai ir kalviai, reikalaudami pakėlimo algos iki \$2,50 už dieną.

Duryea, Pa. Straikas kasyklose William A., kuris tęsėsi jau szesztas mėnuo, pasibaigė. Kompanija pakėlė algas, bet kas tapė pražudyta, to nieks nesugražins.

St. Johns, N. F. Belle Island kasyklų straikas tęsėsi tolyn. 400 straikierių su juodu veluku neszini, išzvaikė visus, kurie atėjo prie darbo. Kompanija straiko vadovus suaresztavojo.

Pittston, Pa. 11 d. Liepos buvo czionais susirikimas kalnakasių unijonistų, kurie taravosi, kaip butu galima priversti kompaniją numazinti prekę ant parako, kurio baczkutę visur galima pirkti

uz \$1,00, uz kurią kompanija ima net \$2,75 ir kad kompanija mokėtu algas kas 14 dienų.

Reading, Pa. Carpenter Steel Co. gavo nuo valdžios užpraszyną padaryti 600 kulų dėlei kanuolių nuo 12 colių storio.

Shamokin, Pa. Czion tapo suaresztavotas vienas kalnakasys, kuris norėdams gauti kalnakasio popieras, o nežinodams nieko apie kasyklas, kitą savo vietoje pastatė išžėmimui tokių popierių.

Scranton, Pa. Kasyklose Archibald vėl pradėjo dirbti ir 600 darbininkų gavo darbą. 8 mėn. nedirbo, nes reikėjo daug viso ko taisyti.

Pittsburg, Pa. Geležies liejinyčioje firmos Spang, Chalfant & Co. dėl 1500 darbininkų tapo numazinta alga iki 20%.

Chicago, Ill. Prezidentas strytkarių kompanijos Chicago Union Traction apgarsino, kad nuo 1 Rugsėjo ant siaurinių linijų konduktoriams ir motorionams taps pakeltos algos ant 15%. 2000 darbininkų iš to pasinaudos.

Green Bay, Wis. Daugelis darbininkų sustraiškavo prie traukimo naujų dratų dėl telefonų, kur kompanija atstatė vieną užveizėtoją nuo darbo.

Baltimore, Md. Armour & Co. iš Chicagos renigia czion galvijų skerdynę, kur 300 darbininkų gaus darbą.

Isz Amerikos.

Suokalbys ant prezidento.

New Yorke laikraszcziai garsina, buk kubiečiai ir ispanai padarę suokalbį nugalyti prezidentą, tik dėka vienam isz suokalbinkų, kuris pranesęs republikonų komitetui, pavojus tapęs paszalintas. Kaip isztkrujų yra buvę nežinia, vienok greitai gali buti,

kad republikonai tydzioms paleido tąją paskalą dėl savo tam tikrų mierių dėlei ateinanczių rinkimų. Jeigu suokalbis būtų buvęs ir kad jį pasisekė paszalinti, tai visur jau skambėtu ir sugautieje suokalbininkai.

Kunigas apsivedė. Worcester, Mass. szv. Jokubo baptistų bažnyčioje tapo suvincziavotas katalikiskas kuningas M. A. Courtlee su mergina G. Parrier, mokintoja isz Ontario, Kanadoi, kuri įsimylėjusi į kunigą pabėgo nuo tėvų kad su juomi apsivestu. Ant tųjų vestuvių buvo daugybė svieto susirinkę. Kun. Courtlee busęs baptistų kunigu. Kun. prisipažino kad merginą mylėjęs jau nuo seniai, bet neatsitiko teip geros progos apsivesti.

Perplaukė Niagaros vandens puolį.

Tulas chicagietis Bowser pažadėjo perplaukti Niagaros vandens puolį su savo padarytu laivuku. Ant paskirto laiko susirinko į 10,000 žmonių prisiziūrėti Bowserio laidotu vėms sukuriuose užiančio vandens, kaip jau nekartą žiūrėjo. Bowseris vienok su laivuku laimingai perplaukė sukurius, nors du kartu buvo ilgokai sukuriuose panėręs. Visa valanda praėjo nuo Bowserio pasileidimo į sukurius iki jį išžėmė. Jis visatinai buvo sveikas, tik labai suszales. Žmonės jį tuoi apvilko sėrmėgomis ir nuvezė į vieszbutį, kur paskui kėlė puotą ant jo garbės. Vyrai norėjo jam „užpundyti“ o moters nubucziuoti; vėzėjai dovanai gi vėzinti.

Suv. Valstijų žmonija.

Per žmonių suskaitymą nuo 1-15 Berzelio, tapo suskaityta viso 78,964,742 žmonių, nepriiskaitant Alaskos gyventojų bei užimtų salų. Pirm 10 metų (1890) Suv. Valst. buvo 62,622,250 žmonių. Per prajėju-

si 10 metų laiką pasidaugino žmonija ant 26% užgemant bei per ateivystę isz Europos.

New Yorke yra gyventojų 3,654,384
Chicagoje „ „ 1,842,678
Philadelphijoi „ „ 1,200,000

Aukos 4 dienos
Liepos.

Pasekme 4 dienos Liepos tapo 30 žmonių užmuszta o net 1,325 suzeisti, tiktai 125 didesniuose Amerikos miestuose. Atsiradusi nuo fajerverkų ugnis padarė iszkados ant \$123,325. Fajerverkų 4 d. Liepos sudeginta net už \$8,000,000.

Nebylys prabylo.

Pittsburge D. Tieman nebylys, turintis 59 metus, taisė savo namą pasilipęs kopėdzioms į 20 pėdų augszczio, nuo kurių nupuolė ir apalpo. Kada žmonės jį neszė į ligonbutį, atsipekėjęs prabylo „kur mane neszate jus balvonai“. Neszėjai nusidyviję jį paleido ir Tiemanas vėl susitrenkė nupuldamas ant žemės. Doktorai tvirtina, kad kalba sugrijusi per tam tikrą susikrėtimą. Tiemanas vienok atgavęs kalbą, teip daug szneka, rodos nori atsi-szneketi už visą tylėjimo laiką.

Užmuszė didelį žaltį.

Arti Tonavanda, Pa. vienoje baloje laikėsi didelis žaltys, kuris aplinkiniams ukininkams prarydavęs antis ir visztas. Tulas Vilsonas su szunim buvo iszėjęs rinktis vaistams žolių ir szuo žaltį aptiko vienoje duobeje, kur žaltys taikėsi ir szunį praryti. Vilsonas su lazda ir szuns pagelba žaltį užmuszė ir nulupo jo skurą, kurios ilgis turįs 12 pėdų.

Didelė ugnis.

Prescott, Arizonoi, iszdegė visa dalis pirklystės miesto, apie 60 namų. Iszkados padarė ant \$1,000,000.

Nelaimės.

Ant strytkario linijos isz Duryea į Scranton, bene vaikai buvo perkeitę signalus, kur du

karai susitikę susimuszė. 11 žmonių tapė suzeista.

Bottonwood ties Plymouth'u vaikai loszė bolę. Bolė netikėtai nulėkė į szalį ir įpuolė į sausą szulinį apie 12 pėdų gilumo. Vienas vaikas įlipo bolę iszimti; szulinyje buvo prisirinkę gazų „black dam“ vadinamų, kur tuojaus numirė. Ant riksmo atbėgo tėvas ir leidosi gelbėti sunų, kurs teipgi smertį rado. Trecziazį jau leido ant virvės, ir tasai apalpo. Nužuvusių liko motina su 3 vaikais. Ant keno žemės buvo tasai szulinyš, tas gaus baudą už neuzkasimą jo.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

New Britain, Conn.

Linksmas daros matant savo brolius dirbanczius dėl labo savo brolių ir motinos Lietuvos, vienok mažai atsiranda mus lietuvų mylinczių savo tėvynę Lietuvą ir troksztanczių paduoti mielaszirdingą ranką vienas kitam. Labai daug truso reik padėti ir visoko nukentėti pakol lietuvį prikalbinti prie pamylėjimo savo tėvynės. Pas mus per nenuilstantį darbavimąj keletos vyrų susitvėrė „T. M. D.“ kuopa, prie katros prisiraszė per mėnesį laiko 28 sanariai. Labai pagirtina kad atsirado toks pulkelis mylinczių tėvynę, bet pagal skaitlių mus miestelio lietuvų, toli per mažai yra suprantanczių savo reikalus. Pradėjus kalbinti mus lietuvius prie sutvėrimo T. M. D. kuopos, atsirado visokių kalbų; tuli tamsunai organizatorius visaip iszniekino. 8 d. Liepos guodotinas klebonas kun. Žebrius užsakė per pamokslą kuopos susirinkimą ir ragino lietuvius prisirasztyti prie virsz minėtos draugystės, bet mažai atsirado mus lietuvų, suprantanczių guodotino kun. raginimą, bet nereik nusi-gasti isz mažų pasekmių, nes pradžia vis prasideda isz mažo

o darbuojantės be nuilsimo vis žengsim pirmyn nors mažu žingsniu. Dėlto isztariu szirdingą aczių mus guodotinam kun. Žebriui už paraginimą žmonių raszytis prie virsz minėtos draugystės, o ir kitiems darbininkams, katrie stengėsi įkvėpti savo broliams tėvynišką dvasę.

Virszininkais mus T. M. D. kuopos likosi iszrinkti szitie tautieciai:

Preziden. – Pov. Sakalauckas
Kasier. – Petras Leseviczia
Rasztin. – Petras Žemaitis.

Visi isz vien New Britain'o lietuviai stokime prie tautisko darbo ir pamylėjimo savo nuvargintos motinos Lietuvos, o kada prisidėsime visi, nors su naszlės pinigėliu, tada stosime lygiais kitų miestų lietuviams. *S. Sanarys.*

Coaldale, Pa. Nors atsiranda lietuvių su placziom pažiūrom, kas matoma isz laikraszczių, kurie vienyjasi, mokinasi, ir stengiasi siaurų pažiūrų savo brolius užvesti ant platesnio kelio, bet tas užvedimas eitu daug sparcziaus, greicziaus žmonės praregėtu, jeigu mūsų broliai, visi apszviesteni ir turinti įtekme, isz vien dėlto darbuotusi. Vienok apie vienybę mūsų apszviestunų dovanai ir kalbėti. Aiskiausiai ji apsireiskė parodos reikaluose, kur buvo tikrai tikėtasi vienybės. Dėl suvienijimo žmonių geriausiu daiktū yra prakalbos ant viesių susirinkimų, kur girdint gyvą žodį žmogus greicziaus persikanoja, negu pats per save, tai skaitydams geresnius laikraszczius. Mūsų kunigai galėtu kartą ant sanvaitės aiskinti žmonėms laisvę, žadinti isz letargo, raginti prie apszvietimo ir meilės tėvynės. Bet vėl bėda. Mes galim apie raszyti tikrai laikraszcziuo-

Kunigai netik patys nieveikia, bet neduoda nėi veikti; su pagelba pa-

licijos net stabdo susirinkimus ir prakalbas, ką matome Pittstone. Asz patsai esu daug vietų apkeliavęs ir jokią tautišką kuopą nesuorganizavojau, bet jeigu kas nuvyks į mano butas vietas, tai atras lietuvius jau, o ne polenderius. Niekur negalima sėti grudo, nesujudinus žemę, neiszarus jos. Teip yra ir su mūsų broliais. Pirmiausiai reik apszviesti juos, o paskui visiems reikalą suprastus, bus galima ką naudingą nuveikti. Czion asz kalbu apie apszviestunus keleivius, kurie geriausiai galėtu žmones pamokinti, apszviesti. Mes darbininkai, misdami isz dienos raukų darbo, to negalime padaryti. Tą geriausiai galėtu atlikti dvasiszki vadovai, sekdami Kristų, kurs vaikszcziujo nuo vietos į vietą ir skelbė meilę bei tiesą, negeisdamas turtų nėi garbės. Kada mūsų kunigai darys kaip virszui minėta, tada mes juos galėsime pavadinti tikrais Kristaus įpėdiniais.

„Tėvynės“ 24 num. isz didesnės dalies yra užimtas kun. Žilinsko teisinimusi ir garbe. Mat pagal „Vilties“ 45 num. 1899 metų p. Paszalinio projekta, reikėjo patalpinti paveikslus visų liet. kunigų ir net Baczkaucko parodoje, o jų nėra. *K. Rutkauckas.*

Du Bois, Pa. Man vaikszcziuojant su enumeratorium suraszinėjant Surv. Valstijų liaudį, enumeratorius norėjo visus lietuvius užraszyti lenkais. Asz pasiprieszinau tuojaus kad neesu lenkas ir manęs negal užraszyti lenku, ir asz nedaleisiu savo žmonių užraszyti lenkais. Pasakiau, vercziaus tegul lieka neužraszyti visai, negu juos užraszytumei lenkais. Bet už aplenkimą vienos szejmynos buvo uždėta bausmė nuo \$500,00 ir enumeratorius pristoję ant mano reikalavimo. Vienok jis dar už klausė manęs, ar lietuvių tau-

ta turėjo savo szalį, savo valdžią kadanors? Asz atsakiau kad teip ir padaviau jam knygutę „Bestiality of the Russian Czardom toward Lithuania“, kurioje jis atrado vardus lietuviszkų karalių ir kunigaiksczių, susidėjimą Jagėlos su lenkais, apšivedant su Jadvyga, ir sulenkinus Lietuvos krasztą. Ir patyręs jau isz tos knygutės, vienok dar nenorėjo lietuvių lietuvišiais užraszyti, ir iszitraukė isz kieszieniaus įstatus rodydamas man, kad juose lietuvių nėra minėta, o tiktai lenkais galys užraszyti. Asz jam pasakiau, kad szitame dalyke yra apsirikimas valdžios, kad nepadėjo lietuvių vardo ir užklausiau jo, kuomi mane užraszysi; angliu, airiu ar vokiecziu, nes lenku asz neesu, nors esu gimęs po Rosijos valdžia ir užklausiau jo, ar žinai kiek po Rosijos valdžia yra svetimų tautų? Jis atsakė, kad nežinaš ir tokiu budu asz jį privercziau lietuvius lietuvišiais užraszyti. Vienok jis užraszė tikt tuos, pas kuriuos asz kartu buvau, o kitus visus užraszė lenkais, apie 15 szejmynų, o kiek pavienių, tai nežinau. Asz atlankiau 60 szejmynų, pas kuriuos atradau 150 pavienių vyrų, ir 140 vaikų, dar neturinczių 15 metų. Imant visus sykiu, lietuvišiais isz mūsų miestelio bus užraszta į 410.

Abejojimas vienok ima, ar Washingtono valdžios pripažis lietuviams jų tautišką vardą? Gal juos priskaitys prie ruskių arba kitokių, nes jie nežino ar nenori žinoti kur Lietuva, jie žino tiktai Lenkiją. Man rodosi, kad ir kitų miestų ir miestelių lietuviai būtų pasirupinę gautis už vertikus prie enumeratorių ir tokiu budu nebutų lietuviai lenkais užraszyti tapę. Tuli guodžiasi per laikraszczius, kad gelbėtu tautos vadovai. Vienok tokia pagelba buvo per vėlyba jau. Asz rodyju

tautos vadovams pasirupinti, kad ant ateinanczio 13-to suraszaszo, 1910 metuose, būtų enumeratorių rasztuose lietuvių tautos vardas. Apie tai reik Washingtono valdžios suteikti tam tikrus paaiszkinius, o tada lietuviai bus užraszomi tikru savo tautos vardu. *A. Akramaviczia.*

Brooklyn, N. Y. Skaitydams laikraszczius, tankiai randu korespondencijų isz kitų miestų, isz Brooklyno-gi apart p. J. Naujoko, rodos niekas nėi raszyti nemoka, nieko neparaszo į laikraszczius, nors lietuvių czion yra daugiaus negu kitur, o ir laikraszczius skaitanczių bus apie 300, neskaitant „Saulės“ skaitytojų.

Mūsų kun. Varnagiris kelis kartus per pamokslą prasze vyrų, kad gražiai užsilaikytu kaip ateis parapijos piknykas, kad nebutu pesztynių. Vienok laike piknyko 24 Berzelio Washingtono parke be pesztynių neapsiėjo. Tuli dar ir sziandien guzuoti tai sulopyti vaikszcziuja ir teip suterszė mūsų vardą akise svetimtanczių. Teko man kalbėti su vienu vokiecziu, kuris man pasakojo, kad esant czion kun. Milukui žmonės buvo pradėję pažinti gražų pasielgimą, ramiai užsilaikė susirinkimuose, piknykuose. Dabar vėl viskas atvirtę į senaises vėzes. Man rodosi kad tokius pesztukus niekur neisileisti; atėjus kur, tuojaus duris parodyti. Kiteip jie vis padarys visiems negarbę. Pereitą metą kun. Milukas buvo užmanęs pasivazinėjimą (ekskursiją) marmėms, kur viskas nusidavė labai gražiai, tiktai laivas buvo per mažas ir buvo ankszta. Ant sziomatinės ekskursijos tapo nusamdytas laivas tris kart didesnis, kur rodosi kam szos jau nebus. Mūsų broliai pradėjo suprasti naudą pagelbos isz draugyszczių ir skait-

lingai raszosi prie vietinės Szv. Juozapo draugystės, kuri czion yra turtingiausia už visas kitas draugystes. Kaip visur teip ir pas mus yra dvi negeidžiamos partijos dievoczių ir szliuptarnių, ir vieni antrųjų neapkenčia. Jeigu yra kur susirinkimas szliuptarnių vadinamų, tai dievocziai bijosi ir pro šalį praeiti. Ant susirinkimo vėl dievoczių, szliuptarniai neateina. Ar nebutų geriaus dievus kiekvieuam palikti asabiszkai, o mums viską veikti iš vien, kas yra gera ir naudinga. Dabar kaujamės o nei patys nežinom dėl ko, nei už ką. *S. V. Baukeviczius.*

Phila. Pa. Musų parapijai kyla nesutikimai tarp parapijonų ir kunigo. Parapijonai pradeda reikalauti nuo kunigo rokundų ir nori atimti parapijos kasą. Kunigas nepasiduoda ir remiasi ant vyskupo, bet parapijonai jam sako, tegul vyskupas kunigui pastato bažnyčią ir moka algą, tai mes nieko nesikisim. Visos draugystės keta susivienyti ir veikti iš vien parapijos reikaluose. Nenori padovanoti vyskupui savo turto. Girdi vyskupas yra virszininku tikėjimo ir mes tą pripažystame, bet tikėjimas su turtais neturi nieko darbo. Liepos 1 d. kunigas teisinosi prieš žmones, ką visą sanvaitę buvo ne namie ir paskiaus iszbarė: nosis nusivalykite pirma o nesikiszkite į kunigo reikalus. Per 3 metus gyvenau užpakalyje bažnyčios pastatytam name ir gavau nesveikatą. Parapijonams nepaklusniems liepė eiti į nezažną arba protestonų bažnyčią, ir neerzinti žmonių, dar kunigo klausanczių. Liepė szalintis nuo mokintų žmonių, nes jie tik iš gero kelio žmogų iszveda ir paklaidina. Taigi reiktu szalintis ir nuo kunigo, nes ir jis yra mokintas ir gali žmogų paklaidyti.

Kaip nusiduos su parapijos reikalais, pranesziu. *X.*

Chicago, Ill. Pas mus sunku yra ką gero nuveikti, kadangi geri užmanymai randa daugiau priesų ir ardytojų negu pritarėjų, paragintojų. Musų mieste kaipo žolynas pražydėjo giedorių draugystė vardan musų didvyrio Dr. V. Kudirkos, kuri nebudama ant visokio menciaus priesų žengia pirmyn. Musų giedorių draugystė nepatinka kunigui ir dėlto jis iš sakyklos visaip pliauszkia ant vyrų ir merginų, kurie prigul prie draugystės. Rodosi gana mus spaudžia caras, rodosi czion viską galėtume veikti, kas tik mums reikalinga, vienok carukai kunigai nedaleidžia, jie nori lietuvius už nosies vedžioti ir kad sziejie jiems už tai viską atiduotu. Kur girdėta, kad kunigai gintu žmones nuo skaitymo laikraszczių ir knygu! Jie rods sako, kad bažnyčia viską užstoja, bet mes matome, kad tas netiesa. Musų žmonės į bažnyčias vaikszcziuoja nuo amžių ir ar jie bent kiek pakilo protiszkai ir doroje? Mes nusizirėję ant kitų tautų czion turime imti nuo jų pavyzdį ir visame tobulintis. Szta greikai lygiai buvo nuo savo kunigų gaiszinami, vienok supratę savo gerovę ir garbę, apleido juos visai o daro tą, kas reikalinga. Jie turi savo kooperatyviszkas krautuves, puikias svetaines visokiems susirinkimams, kur linksmi praleidžia atliekamą laiką. Jie turi Chicagoje net 5 dainorių draugystes, kur prie skambėjimo tautiszkų dainų visi draugiszkai linksmi praleidžia laiką. Tarp musų lietuvių yra vos 3 dainorių draugystės New York'e, Newarke ir Chicagoje, bet yra paniekintos nuo savo nesu-prantanczių brolių. Berods, visi musų geri užmanymai turi pereiti pirma erszkėtinius ke-

lius, iszsiravėti juos. Chicagoje lietuvių skaito daugel tukstanczių, bet ant tautiszkos dirvos bus jie mažiausiai; mažai czion yra apie tai rupinancziusi, ir kurie rupinasi, tie yra visaip apszaipomi. Vienok ir Chicagoje pradeda auszti auszrinė. Nors retai, vienok lietuviai pradeda raszytis prie T. M. D. kuopos, kurios tai draugystės mieriai yra dėl musų naudingiausi. Dėlto Chicagos lietuviai neapsileiskime ir susilyginkime su kitų miestų lietuviais.

Balandis.

Westville, Ill. Musų kraszte 7 dieną Liepos siautė baisi audra. Apie 6 val. po pietų pradėjo rodos dangus su žeme maisztytis. Medžius rovė soduose ir miszkuose. Krasztas audros siekė ir musų miestelį, kur nemažai padarė iszkados. Nuvertė vieną karcziamą neseni pastatytą vieno italo, Vakso. Toji karcziama buvo pastatyta su gyvenimais ant virszaus, kur gyveno dvi lietuviszkos szejmos, A. Miglinas ir E. Miliauckas. Verzciant audrai tajį namą, žmonėms nelaimė neatsitiko jokia, bet rakandus ir visokius daiktus tai sumalė į szipulius, iszko pasidarė ant \$3000 iszkados, tam italui ir ant \$1000 tiems lietuviams. Szale tos karcziamos buvo namas Jono Szlazo, ant kurio užvertė tają karcziamą ir įlaužė sieną, kuriam teipgi padarė pora szimtų dolerių iszkados.

Vestvilietis.

Newark, N. J. Daktaro V. Kudirkos dainininkų draugystė nedėldieniais vyksta už miesto į gojelį ant atsikvėpimo szviežesniu oru, kur zydi medžiai ir žolynai, ir pergali miesto orą. Kas nedėldienis gojelis skamba lietuviszkais aidais ir rodosi medžių lapai sznabžda isz džiaugsmo laike dainavimo, kaip kad senovės

gadynėse dainavęs Orpheus teip, kad jam dainuojant medžiai ir žolynai linko, akmens ritėjo ir žvėrys sekė paskui dainininko. Vienok Dr. V. Kudirkos dainininkų draugystė tokios įtekmės nepadaro, tik laike dainavimo medžiai ir žolynai tarsi juokiasi kavodami dainų aidus.

Liepos 8 dieną tokiam pašilinksminime ėmė dalyvumą ir „Gražinos“ draugystė. Dainininkų draugystei dainuojant savo dainas, ypatingai „Vieną dailią mergelę ponaitis vis viliojo“, kurią isz latviszko iszvertė p. Vincas Daukszys, net latviai ukininkai, pagal gojelį gyvenanti, pradėjo susirinkti ir simpatiszka teirautis latviszkos melodijos, apie ką jiems tapė paaiszkinta per raszytoją szitų eilių. Toliaus dar keletą dainų padainavus, svecziai linksmi plojo delnais ir linksminosi kartu su medžiais ir žolynais. Nuoszirdžiai asz linkiu, lai visur lietuvių pulkeliai mokinasi savo tautos dainas, linksmi jų balsais savo brolius bei svetimtauczius, tegul seka pėdoms dainininkų sanbrolių latvių bei kaimynų vokiecių, kurių dainos per dainorius dainuojamos vienyja visus į vieną minią ir suteikia garbę tautai, ko linkiu ir musų dainorių draugystėms bei tautai.

L. Ereminas.

Reikalai

„Tevynės Myl. Draugystės“

New Britain, Conn. naujai susitvėrus „T. M. D.“ kuopa prie kurios prisiraszė:

874 P. Zemaitis	-60
875 M. Czeponis	-30
876 P. Joczius	-30
877 P. Lesiaviczia	-60
878 K. Kukanskis	-?
879 P. L. Sakalauckas	
880 J. Sziaulyš	
881 V. Giliaviczia	
882 J. Daugeviczia	
883 P. Vaitkeviczia	

884 M. Petruskeviczia	-25
885 L. Kukanskienė	-10
886 V. Giliaviczienė	-20
887 Fr. Plukas	-60
888 Zano. Smilingis	-60
889 St. Pranaitis	-60
890 M. Pranaitienė	-60
891 J. Kijauckas	-60
892 M. Valiukonis	-60
893 J. Maziliauckas	-60
894 M. Januszonis	-60
895 Lud. Madžijauckas	-60
896 Vla. Alksnelis	-60
897 Aug. Valinczius	-60
898 J. Lukszyz	-60
899 A. Neverdauckas	-60
900 P. Dievokaitis	-60
901 A. Mironczikas	-30
902 K. Poszka	-60
903 J. Bagdonas,	-60
Seymour, Conn.	

Centr. sekr.

M. J. Damijonaitis.

Atsakymas

Susiv. Centr. Komitetui.

Mūsų S. Baltramiejaus blaivystės draugystė 10 Berzelio nutarė pareikalauti nuo Susiv. Centr. Komiteto, reikalaujant jam paaiskinimų, patalpinti „Tėvynėje“ originalizškai kn. Szedvydžio ant mūsų draugystės skundą už laikytas prakalbas 29 Spalnio 1899 m. Centr. sekretorius, T. Astramskas, ant to atsakė 22 num. „Tėvynės“ kad skundo originalų netalpina („Tėvynės“ 26 num. patalpino. Red.), tik po užbaigimo viską praneš. — Taigi rodos tą praneš, kad Dr. Szv. Baltramiejaus jau izmesta iz Susivienijimo!

Mes iz pradžios nedėjome jokios svarbos Susiv. Komit. reikalavimams. Vienok matydami, kad tas dalykas geruoju neužsibaigs, duodame paaiskinimą Susiv. Komitetui, ir visiems Susivienijimo sanariams kartu, idant visi žinotu kuomi mes prasikaltome priesz kun. Szedvydį, kurį teip užstoja Susiv. prezidentas, kun. Kaupas.

Mūsų draugystė jau 1898

m. iszkilmingai apvaiszcziojo gimtdieną Simano Daukano po bažnytinėje salėje, kur kalbėtojais buvo kun. Žilinskas ir patsai Szedvydis, Dr. Želvienė, p. Mikolainis ir Szilingis. Viskas atsibuvo kuomi gražiausiai. Pernai vėl rengėme tą pat, pildydami Susiv. konstituciją pagal siekį kad parengti tautiszkas prakalbas. Ant kalbėtojų už kvietėme kun. Kaupą, Susiv. prezidentą, kun. Žilinską, p. Mikolainį, Dr. Želvienę ir žiuponę Teleisziene, ir tikėjomės, kad vėl viskas bus gerai. Bet apsirikome! Mums nuėjus pas kun. Szedvydį dieną pirm prakalbų ir jam užklausus koki bus kalbėtojai, pasakėme virszui minėtus. Kun. Szedvydis szoko ir klausė, kam dar tą Mikolainį kvietėm, ir pasakė, jeigu Mikolainis bus, tai salės po bažnyčia negaunat, o jeigu norit gaut, tai atsakykit, tegul Mikolainis neatvažiuoja. Mes pasakėme, kad Mikolainis nėra nieko pikto padaręs ir save pažemintumėm, užprasę atsakydami. Kun. Szedvydis rankas pakratė ir pasakė: „Kad Mikolainis bus, tai salės negaunant, ir nei viens kunigas nekalbės!“ Gavę nuo kn. Szedvydžio tokį atsakymą, davėmė žinią draugystės sanariams ir susirinkę rodavojomės, ką darysime, neduodant kun. Szedvydžiui salės, kada viskas susirengta, apgarsinta. Nutarėme pasisamdyti salę kitur ir prakalbas neatbutinai laikyti. Salę gavome pas airių blaivininkus, nors brangiai užmokėdami, ir prakalbos atsiliko gražiausioje tvarkoje ir klausytojai pilninteliai buvo užganėdinti.

Bet sztai už tais prakalbas kun. Szedvydis draugystę apskundžia Susivienijimo vyriausybei. Skundo kopijos mums nepadavė Susiv. vyriausybė, tik vis reikalavo net 4 sykius iszsitesinimo.

Pirmiausiai paraszė p. T.

Astramskas sziteip: „Praszau Tamistos praneszkite, kas kaltas tame skandale, kurs kilo Pittstone tarp kunigo Szedvydžio ir tarpe sanarių Susivienijimo? Argi tikrai visi sanariai prigulėjo prie to skandalo, ar gal tik keletas? (P. T. Astramskas prakalbas vadinina skandalu!!!)

Skundas paduotas kunigo Szedvydžio prisieis mumis svarstyti, tai malonim detalizškai dazinot kaip ten buvo...

Kun. Kaupas, Susiv. prezidentas, 24 Sausio 1900 m. paraszė dr. prezidentui p. T. Žurauckui sziteip:

„Kun. M. Szedvydis mums apskundė visą jūsų draugystę, kad per susirinkimą 29 d. Spalių 1899 m. draugystė iszdergė jį per savo kalbėtojus, kurie perstatė susirinkusiems žmonėms jį kaip kokį liauferį; be to kalbėtojai užgavo teipgi katalikiszką tikėjimą. Susivienijimo konstitucija tokių dalykų daryti nepavelyja po bausme iszmetimo iz Susivienijimo. Todėl mes, Centraliszkas Komitetas, klausėme jūsų draugystės: 1) ar draugystė laikė prakalbas 29 Spalių 1899; 2) ar kalbėtojai iszniekino kun. M. Szedvydį ir ar kliudė tikėjimo dalykus; 3) ar kalbėtojai buvo partraukti su žinia visos draugystės ir 4) ar buvo partraukti tyczia, kad iszniekintu kn. M. Szedvydį?“

Balandžio 19, 1900 kun. Kaupas vėl raszė:

„Priverstas esu treczią ir paskutinį sykį kreiptis prie dr. szv. Baltramiejaus, reikalaudamas nuo jos iszsitesinimo iz iszdergimo kun. M. Szedvydžio per prakalbas 29 d. Spalnio 1899 m. Kadangi tylėjimas tame atsitikime yra ne kas kitas, tik paniekinimas centraliszko Komiteto S. L. A., užtai jeigu mes negausime jokio atsakymo iki 5 d. Gegužio 1900 m., priversti busime visą draugystę szv. Baltramiejaus iszbraukti iz Susivienijimo

L. A. ir czarterį nuo jos atsimti. Tikėdamasis vienok, kad prie to neprieis“.

Berzelio 3 d. 1900 kn. Kaupas vėl raszė:

„Imo. Pirmiaus nuo Tamistos (T. Žuraucko, dr. pirmėdžio) gavau du laiszku. Vienas buvo raszytas 23 Sausio 1900, kuriame Tamista klausiai, kas do skundas buvo nuo kun. Szedvydžio ant dr. szv. Baltramiejaus. — — — (czion praleisti kiti reikalai). Asz paaiszkinau tada apie skundą ir parasziau užklausimus, ant kurių draugystė turėjo duoti atsakymą, bet ligsziol dar nedavė. — — —

Antras laiszkas buvo raszytas Bal. 19 d. kuriame Tamista nieko neatsakiai ant paduotu pirmiau klausimų. Tada asz daviau dr. szv. Baltr. laiko iki 5 d. Gegužio, vienok atsakymo nesulaukiau iki 2 d. Sėjos.

Tamista turi žinoti, kad ne asz vienas tai darau, bet visas Central. Komitetas. Pirmuciausiai buvo nusiųsta užklausimas pas p. Martiszių, buvusį Dr. Szv. Baltr. prezidentą, bet ar laiszkas dingo kur pakeleje ar papuolė į netikras rankas, mes nežinome.

Iz paskutinio Tamistos laiszko matyt, kad prakalbos izz tiesų buvo ir tai vardan ir su žinia bent didesnės pusės draugystės sanarių, bet kun. Szedvydis ant jų nebuvo iszdergtas.

Bet toks atsakymas mums negiluoja: yra jis nuo Tamistos tik vieno, o ne nuo draugystės. Mes reikalaujame, kad atsakymą duotu visa draugystė per savo mitingą ir kad ant jo butu paraszas prezidento ir sekretoriaus bei pecezėtis prispausta.

Už tai meldžiu ant artimiausio dr. mitingo perskaityti vieszai sanariams mūsų reikalavimą. Mes reikalaujame atsakymo ant szitų klausimų.

1) Ar 29 Spalnio 1899 m.

buvo isztiesų laikytos prakalbos St. Aloisius Hall'ėje vardan dr. szv. Baltramiejaus.

2) Ar per tas prakalbas isztiesų kun. Szedvydis likosi iszdergtas ir pažemintas, ir tikėjimas užgautas?

3) Ar prakalbos buvo parengtos su žinia visos draugystės ir

4) Ar jos buvo laikytos tyčia, kad iszdergti kun. Szedvydį ir užgauti tikėjimą, t. y. ar kalbėtojai buvo praszyti isniekinti kunigą ir tikėjimą?

Ant tų tik klausimų mes praszome duoti atsakymą, bet teisingą ir sąžiniską. Ką toliaus darysime, prigulės nuojusų atsakymo.

Tikėdamasis, kad tuos nereikalingus trubelius Tamista pats, kaip prezidentes draugystės, pasiskubinsi kuogreiciausiai užbaigti.

Pasilieku su gerais velijimais

Kn. A. Kaupas,

vardan Cent. S. L. A. Komiteto

Ant tų keturių klausimų Susiv. Komitetui atsakome,

kad

1) Spalnio 29 dieną prakalbos buvo isz tiesų St. Aloisius Hall'ėje vardan dr. szv. Baltramiejaus ir dėlto, kad kun. Szedvydis nedavė pobažnytinės salės, kurioje butu turėję atsilikti prakalbos, kaip buvo draugystės nutarta ir apgarsinta.

2) Kokios buvo prakalbos, tai Susiv. Centr. Komitetas tegul persiskaito 47 num. „Vienybės“ 1899 m. Kun. Szedvydis nebuvo iszdergtas nei pažemintas, tik apie jį buvo kalbėta teip, kaip jis buvo isz tiesų padaręs; taigi apie kun. Szedvydį kalbėta buvo tiktai teisybė ir melagysčių jokių nebuvo. Jeigu kun. Szedvydis jautėsi nuo kalbėtojų užgautas, tai tegul su kalbėtojais žinosi, atsiteisia. Draugystė tame nieko neturi ir už kalbėtojus neatsako. Tikėjimas nebuvo užgautas, nes mūsų draugystė rengė pra-

kalbas sukaktuvėms Simono Daukanto, tautiszkas, o ne antitiekėjimiszkas.

3) Prakalbos buvo parengtos su žinia visos draugystės.

4) Szv. Baltramiejaus draugystė susirinkimo ir prakalbų tyčia, kad iszdergti kun. Szedvydį ir užgauti tikėjimą, nerengė. Darė tik tai, kas buvo draugystės nutarta bei apgarsinta. Teipgi draugystė nepraszė kalbėtojų niekinti nei kunigo, nei tikėjimo. Draugystė vienok pataria Susiv. Centr. Komitetui, kad kun. Szedvydžio ir tikėjimo nelaikytu už vieną ir tą patį daktą. Kun. Szedvydis yra vienu, o tikėjimas, kitu, visai skirtu, dalyku.

Susiv. Centr. Komitetas dabar mato kame tiesa ir kad draugystė prieš nieką nėra nusidėjusi. Jeigu ne kunigo Szedvydžio keistas pasielgimas ir Susiv. vyriausybės manymas, nebutu reikėję nei szito atsakymo. *Thomas Žurauckas.*

Naujos knygos.

Lietuviszkas Albumas. Laida I. Istoriszkos ir szejp jau Lietuvos vietos. Parengtas ir iszleistas kun. A. Mibuko su pagelba prenumeratorių. Shenandouh, Pa. Spaustu- vėje V. J. Stagaro & Co. Paveikslų yra 31

Yra tai pirmoji dalis Albumo, iszleista 25 metinėms sukaktuvėms Dr. J. Basanavicziaus darbavimosi ant tautiszkos ir literatieszkos dirvos, ir talpinanti savyje istoriszkas vietas bei keletos szejp vietų. Paveikslai yra tilpę szitoki: 1) Kaunas nuo Aleksoto pusės; 2) Paveikslas Panelės szv. Auszros vartų Vilniuje; 3) Griuvėsiai Naujapylės-Novogrodek, kur Min- daugas buvo apkriksztytas bei apvainikuotas; 4) Griuvėsiai Lidos pylies; 5) Griuvėsiai Krevos pylies; 6) Liskava, netoli Druskininkų; 7) Griuvėsiai Naujų Trakų pylies;

8) Griuvėsiai Mednikų pylies; 9) Gelgaudiszko pylis; 10) Gedemino pylis Vilniuje; 11) Perkuno szventinyčia Kaune; 12) Radzivilų pylis Kedainiuose (Totlebėno savastis); 13) Griuvėsiai rumų I. Illin- czo; 14) Rumai kunigaikszcio Sapieha; 15) Kretingos mies- telis; 16) Kražiai (fantaziszkas paveikslas, jau tilpęs pirmam jame Liet. Albume); 17) Rakiszko bažnyčia; 18) S. Dau- kanto antkapis (tilpęs jau pirm. Liet. Albume); 19) Ko- plytėlė ant Byrutos kalno Pa- langoje (teipgi jau tilpęs pirm. Liet. Albume); 20) Ragatka ant rubežiaus ties Klaipėda; 21) Slenis Minijos upės ties Garzdais; 22) Nemunas ties Vilkiya; 23) Ukininko grin- czia ir sodas, Suv. Gub.; 24) Ukininko kiemas, Kauno gub.; 25) Verpėja; 26) Žemaitė ar- toja; 27) Ukininko virtuvės įrankiai; 28) Ukininko duk- ters iszdarbiai; 29) Jaujos į- rankiai; 30) Įvairus iszdarbiai; 31) Piemenių iszdarbiai. Prie kiekvieno paveikslo yra pa- aiszkinimas lietuviszkoje ir angliszkoje kalbose.

Iszleistojas žada antrąją dalį Lietuviszko Albumo iszleisti už kokio mėnesio su paveiks- lais mūsų rasztininkų ir atsizy- mėjusių Lietuvos vyrų. Po 40 egz. Liet. Albumo visų tri- jų dalių paaukauja ant nau- dos mūsų parodos Paryžiuje. Prenumeratos surinkta tapo \$242,00. Liet. Albumo prekė neprenumeratoriams yra tiktai 50 ct.

Kiekvienam lietuviui Liet. Albumą rodyjame nusipirkti.

Isz visur.

Poznaniaus provincijai, mies- te Ostrovo, tapo ant metų ka- lėjimo nusudytas iszleistojas laikraszčio „Gazeta Ostrows- ka“ p. Leitgeberis už straipsnį raginantį lenkus nesigailėti au- kų ant tautiszko fondo Rap- persviliuje, ir kad busent Len-

kijai sugražinta patvaldystė. Vokietpalaikiai tame pamatė sugriuvimą Faterlando. Leit- geberis kaltu iszrastas tapė dėlto, kad Amerikoje daugelis lenkiszko draugysčių duoda nemažas aukas ant tautiszko fondo. — Kalvis prasikalto, o raktinyką pakorė.

Breslau apskriczio gyvento- jai iszrinko pasiuntiniu į seimą social-demokratą. Valdžia tajį iszrinkimą atrado netikru ir paniekino. Dabar antru kar- tu renkant pasiuntinį, su dau- gumu balsų vėl tas pats pa- siuntinys socialistas tapo isz- rinktas.

Austrijai, Alpų zemėje, bu- vo dideli lytus su perkunijoms; daugumas sėjimų yra po van- deniu; pas Cilli upei papludus prigėrė viens žandaras ir 4 uki- ninkai.

Apicieras isz Arenberg, ku- ris buvo nusiųstas į pietvaka- rinės Aprikos vokiszkas kolio- nijas urėdauti, sugrįžus naba- gui tapė nusudytas ant pus- ketvirtų metų kalėjimo už „gė- rą valdymą“.

Ant Reino upės nuskendo vienas keleivius vežiojantis garlaivis, kur sykiu prigėrė 3 žmonės.

Isz Londono garlaivis „Oro- tava“ su 1200 kareivių isz lau- kės į pietinę Apriką, dėl tirsz- tumo miglų kanale susimuszė su vokiszku garlaiviu „Bre- men“, kuris tuoj nuskendo. „Orotava“ turėjo grįžti į dokus. Žmonių neprigėrė.

Isz Lotaringijos Vokietijos, valdžia iszvarė 38 prancuzus ir italus.

Stockholme tapė ant smer- ties nusudytas jurininkas Pi- lypas Norndlund, kuris pirm- keletos sanvaiczių ant garlai- vio „Prins Karl“ nuzudė 7 žmones ir antra tiek suzeidė.

Augis darbininku judėjimo Lietuvoje.

(Tąsa.)

atsišaukimus, šios žinomos jau darbininkams, „afišos“ buvo daugelio perskaitytos ir garsas apie jas pasklido po miestą. Neveizdint ant teip didžio dabojo, šventė vis gi buvo apvaikščiojama ir toj' dienoje. Praėjus kelioms dienoms apie Vilnių buvo padarytos dvi sueigi, apie šimtą žmonių ant kiekvienos, kame buvo laikomos karštos šnekos politiško turinio. Tarp darbininkų regiamas buvo užsidegimas, neregėtinas entuzjazmas....

Abelnai laike tų metų agitacija tarp darbininkų buvo smagiai vedama. Si agitacija naudojosi iš atsišaukimų, kurie buvo išplatinami arba lipinami ant gatvių stulpų arba pagal dirbtuves ir dirbtuves. Tuose atsišaukimuose partija kreipėsi ar tai prie darbininkų kokio nors amato, ar kokio apskričio, arba ir prie visų Lietuvos darbininkų. Kovo mėnesyje apart to pasirodė hektografuotas laikraštėlis su pašiniais „Aidas darbininkų gyvenimo“, paskirtas apsvartymui vietinių, neatmestinių darbininkų reikalų. Laike tų metų išėjo septyni numeriai šio laikraštėlio. Kaune berželio mėn. pasirodė vienas numeris „Kauno darbininko“. Įtekmė šių atsišaukimų ir laikraštėlių buvo gana didelė. Tai galima spėti iš to, juog kaskart, kur tik buvo pasirodę šie atsišaukimai, kame darbininkai buvo kviečiami pakelti straiką, visur tie straikai buvo pakelti. Darbininkai dažniausiai statė ir reikalavimus, kurie tuose atsišaukimuose buvo apgarsinti. Teip, Vilniaus akmeninkų straikas, prie kurio prigulėjo apie du tukstančiu darbininkų, pareikalavo tų pagerinimų, kurie atsišaukimuose buvo apgarsinti ir per keletą dienų apturėjo sau užganėdinimą.

Reikia priminti, kad Lietuv. soc.-dem. partija naudojosi iš savo lenkiškai hektografuotų atsišaukimų ne vien tik sukėlimui straikų. Tuomi pat budu ji varė ir savo visą agitaciją, skelbdama juose reikalavimus socialistų ir laikymasi prieš policiją ir pasiturinčias luomas. Teip, 5 d. gegužės liko išleistas atsišaukimas, kuriame išparodomas buvo elgimasis policijos ir buržuazijos-piniguočių laike darbininkų gegužinės; anksčiaus da viename atsišaukime buvo garsinama apie tai, ko reikalauja socialistai. Tokie apsišaukimai agitacijos policijai susu-

ko galvą. Kratos, areštai ir visokie persekiojimai ėjo be paliovos. Atkviestas į Vilnių pabaigoje 1896 m. žandarų pulkauninkas Vasilijev'as blaškėsi, kaip padukęs, po miestą, kad tik sugniauzti „lietuviškus soc.-demokratų“. Sugavęs vieną ar kitą, jis jau gyrėsi, juog yra sugniauzęs. Kaip tasai jo gniauzimas vedėsi, galima privesti čion šią paveizdą: Kadan-gi laike straikų neretai atsitikdavo muštynės, kuriose meistrai dažnai apturėdavo smagias zaizdas, kadan-gi jose buvo vartojami nesykj druti pagaliai, tai Vasilijev's surado šviesią mislį — reikia nuo darbininkų atimti pagalius, kuriuos jie nešiojasi su savim. Stai laike kratų pradėjo tuos pagalius atiminėti, o tai darė net policijantai ant gatvių, užmatę keno nors rankose drutą pagali ar lazda. Toliaus, norėdams išgaudyti visus maištininkus, jis pradėjo pas save kviesiti meistrus ir fabrikantus ir klausinėti jų, ar nejučia jie tarpe savo darbininkų maištininkų ir abelnai priklausančių socializmui. Toksai gaudymas veikiai pasklido po visą miestą ir jieškojo jau ne be vien tik šnipukai ir žandarai, bet policijantai, maži urėdninkai ir visokie „akvatninkai“ iš tarpo vietinių gyventojų. Kunigai iš sakyklų teip-gi grąsino žmones nesusidėti su socialistais. Kokių nors teisingų nurodymų dar jau vyriausybei neberekėjo — ji ėmė kiekvieną, apie kurį ką nors tik suodė, kiekvieną, kas tik pirmas papuolė. Nepritekus jau vietos kalėjimuose, vyriausybė skubiai tuština juos, išvarydama pakliuvusius ar tai į tėviškę, ar tai kur toliau. Darbymečė buvo pačioje karštumoje... Gaila tik, juog joi galo nesimatė. Juo labiaus vyriausybė švaistėsi, juo didesnė augo neapykanta ir įnirtimas ant jos tarpe darbininkų. Vietiniuose kalėjimuose tarp jų administracijos ir pakliuvusių ten prasidėjo visokios „istorijos“. Tarp darbininkų ir sargybos kareivių išėjo net muštynės, pasekme kurių buvo apsudijimas ėmusių dalyvavimą ant kelių mėnesių kalėjiman, kaipo bausmė. Tas suteikė progą išleisti ir-gi atsišaukimus, kame buvo nurodyta, juog prie dabartinės despotiškos valdžios nėra galima kovoti už savo tiesas — todėl reikalinga kovoti už politišką laisvę. Apie reikalingumą šios laisvės buvo skelbiama ir sekančiame atsišaukime — pasveikinime su naujais metais, kame apart sumažini

mo laiko triuso ir padauginimo uždabio liko pastatytas reikalavimas ir politiškos laisvės.

1898 metuose eina tas pats darbavimasis. Sausio mėnesyje buvo išleistas antras num. „Lietuviško darbininko“ kame patilpo žinios apie visą judėjimą išėjusių metų, keletas įvairių straipsnių, korespondencijų ir t.t. Vilniuje išėjo pirmame pusmetyje sekantieji du numeriu (8 ir 9) „Aido darbininkų gyvenimo“. Atsišaukimai apie šventę gegužinę ir jos svarbą buvo jau berželio (11 d.) platinami Lietuvoje, o 17 dienoje buvo išlipinti lenkiški ir lietuviški atsišaukimai Liepojuje, Rygoje ir t.t. Visur buvo kviečiama švęsti gegužinę... Vilniuje, dėkui aštriam policijos dabojoimui dienoj 1 gegužės liko padarytos tik kelios nedidelės sueigos, bet ant rytojaus atsibuvo ir-gi dvi sueigi, kuridvi turėjo, kaip ir praėjusiuose metuose, pilną pasisekimą. Pasibaigus gegužinei šventei, veikiai paskiaus pasirodė naujas atsišaukimas Lietuv. soc.-demokr. partijos į visus Lietuvos darbininkus, kame apart nubrėzimo budo Lietuvos darbininkų judėjimo randasi ir užkvietimas visų lietuvių prisidėti prie jojo ir energiškaisti stoti į kovą už pagerinimą savo buvio, už politišką laisvę ir savo tautiškas tiesas. Kaip šios tautiškos tiesos buvo permanomos, liudyja tai vienas straipsnis iš N. 2 „Lietuvos darbininko“.

„Jėigu nekurie žmonės ir partijos prisilaiko vienintėlio siekio — ginti savo tautystę, ir todėl delei jų šventu dalyku pasilieka: kalba, istoriški palikimai ir t.t., tai ir delei social-demokratų apginimas tiesų prispaustų tautų tur nemažą svarbą. Kovodami už pilną išliuosavimą luomos proletarijato, stodami prieš bet kokį prispaudimą, tironiją ir neteisybę, social-demokratai jau pagal pamatinį savo sąprotavimą tur ginkluotis ir prieš nuglemžimą vienos tautos per kitą. Dėlto tai „Lietuv.-soc. demokr. partija“ kovodama, sutinkant su jos siekais, už pilną liuosybę delei proletarijato, privalo dručiai stoti ir prieš surusiniimo politiką caro vyriausybės ir nuglemžimą lietuvių tautos. Gindama tiesas savo proletarijato ji neretai priversta stoti prieš visokius persekiojimus ir visokias ypatingas tiesas, kurias kenčia lietuviai, o tarpe to ypatingai prieš tokią baisią neteisybę, kaip užginimas (Toliaus bus.)

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

PARASĒ
JONAS SLIUPAS, M. D.

(Tāsa)

Baltijas Semkopis išejo nuo 1875-83 m., pradžioje po redakcija Juro Materio, kurs mokėjo Latvius iš miego budinti, bet Materiui atsitraukus, B. S. prazudė savo svarbumą ir nyko, iki perėjo į B. Dihrikio ir draugystės savastį.

Teesu Wehstnešis, rėdomas J. Materio, ėjo nepilną metą.

Pagalms, Sieslacks išleidžiamas 1881 ir 1882 m. po redakcija Lautenbacho.

Rota nuo 1884 m. Rygoje leidė J. ir K. Klaviniai; 1886-7 m. redė Lautenbach.

Austrums nuo 1885 m. rėdomas yra Velmės.

Tehvija leidė iš pradžių pravoslaviškas kuningas Krauklis, potam D-ras Bullis iki 1887 m., o nuo 1888 m. cand. jur. J. Tšakstė; kas mėnesį išleidė priedelį apie „bitininkystę“.

Rigas Lapa nuo 1877-1880 m. išduotas tapė per B. Dihrikį.

Rigas Pilšehtas Polizejas Awise, latviškąją dalį redė Jahnis Semitis (mirė 1887), potam Jokubas Wildaus (mirė 1893).

Balss nuo 1 d. spalių 1878 m. leidžiamas per Weberių Sanderį ir sąredaktorių J. Kalninį; užstoja Latvių reikalus ir apsišvietimą.

Semkopis nuo 1893 m. Jelgavoje; iš pradžių J. Drawneeks buvo atsakančiu redaktoriumi ir išleistoju, tad perėjo į savastį cand. agr. I. Bišseneko. Dabar redaktorias yra: cand. agr. J. Bergs ir J. Bišseneks.

Basnizas Wehstnešis nuo 1897 m. išduoda ir redaguoja kn. J. Sanderis-Petrāpyleje; spausdina Kalniņš ir Deutšmans Rygoje.

Deenas Lapa išeina nuo 1886 m. Iš pradžių redagavo cand. jur. A. Stehrstė, tad cand. jur. Fr. Bergmans, tad cand. jur. J. Stutška, tad cand. jur. J. Plekšans, tad vėl J. Stutška. 1897 m. tapė uždengtas per vyriausybę ant 8 mėnesių. 1898 m. vėl išejo. Redaktorius pirklys P. Bisneeks, tad nupirkė Arnoldas Plates, redaktorija vyresnis mokytojas G. Paššits.

Mahjas Weeša Mehnešchraksts nuo 1895 m. išleistojas Arnoldas Plates red. P. Sahlits.

Spredikis nuo 1899 m. Talpina tikrai pamokslus, kas savaitė po vieną ar daugiau. Išleistojas ir redaktorius kn. O. Schaberts, Rygoje.

Rakstu Krahjums, išleidžiamas per Rygos Latw. Beedr. Zinibu Komisiją.

Rakstu Krahjums, išleidžiamas per Jelgavos Latw. Beedr. Rakstn. Nodala.

Latweeschu Tautas Beedrs leidžia Spalviņš, kuningų dvaseje.

Evangelišts, baptistų organas, regis nuo 1881 m. Arajs, red. Leppevičs, regis nuo 1882 m. — Vokiečių organas latviškoje kalboje.

Leepajas Pastneeks — neilgai pateko Liepojuje.

Latweetis, red. Ukstiņš, išeina Liepojuje nuo 1882 m.

Widsemes Intelligenzes Lapa — tarauja daugiausiai apgarsinimams.

Dabar-gi išeina šitie laikraščiai:

- 1) Balss, nedėlinis l., polyt.-liter.-moksliškas.
 - 2) Baltijas Wehstnešis kasdieninis l.
 - 3) Austrums, literar. ilustruotas mėnesinis l.
 - 4) Mahjas Weešis, nedėlinis, polyt.-liter.-moksliškas l.
 - 5) Mahjas Weeša Mehnešchraksts, liter. illustr. mėnesinis l.
 - 6) Deenas Lapa, kasdien, polyt.-liter.-moksliškas l.
 - 7) Latweeschu Awise, nedėlinis polyt.-liter. moksliškas l.
 - 8) Tehvija, nedėlinis, polyt.-liter.-moksliškas l.
 - 9) Semkopis, nedėlinis, ukiškas, pirkliškas, amatninkiškas ir t.t. l.
 - 10) Basnizas Wehstnešis, mėnesinis, dvasiško įturio, dora, auginimas.
 - 11) Latweetis, nedėlinis, polyt.-liter.-moksliškas.
 - 12) Spredikis talpina tikrai dvasiškus pamokymus.
 - 13) Amerikas Wehstnešis, kuningų l., polytiško įturio, išeina kas 2 savaiti sykį (red. Rev. H. Rebane, 26 Danforth Str. Boston, Mass.).
 - 14) Aušekli socialisčių laikraštis, išeina po redakcija Bundschos (1095 Tremont Str., Boston, Mass.) Stato-gi laikraštį su pasišventimu darbininkas A. Raufmans, Cleve-lande, Ohio.
 - 15) Amerikas Latweeschu Awise išejo spalių mėn. 1896 m., bet su No. 5 gruodyje užmigo dėl trukumo pinigų išleidėjui E. F. Randau. 1899 m. sausyje tas laikraštis vėl atgyjo, ir tame prisidėjo prie Randavo—J. Sitkė, Fr. Kairišis. Mieris laikraščio buvo ir yra: užstoti tikybą, gaivinti tautos meilę ir išsitobulinimą. Įturys menkos vertės. Skaitytojų daugiausiai turi „Baltijas Wehstnešis“, aplink 15,000, „Austrums“ į 6000, „M. W. Mehnešchraksts“ apie 2000 ar gal daugiau. Nedėliniai laikraščiai turi skaitytojų nuo 4-5000, išskyrus „Latweetį“, kurs turi į 1000, ir „Semkopį“, kurs turi į 2000.
- Personalas Latvių laikraščių redakcijų susideda iš didesnės dalies, tankiausiai visiškai, iš vyrų, pabaigusių augštesnes studijas.
- Naujų pavelyjimų įsteigti laikraščius vyresnybė Maskolijos dabar nebeduoda, įpatingai dėl polytiškų laikraščių ne-
duoda.
- Iš visų Latviškų laikraščių šiadien Vokiečiams savastis priguli (vokiečiams išleistoju) šitų laikraščių: „Latweeschu Awise“, „Mahjas Weešis“, „Mahjas W. Mehnešchraksts“, „Deenas Lapa“, ir „Spredikis“. Visatūnai yra manoma, kad

pastarame laike Vokiečiai tykoja supirkti latviškus laikraščius!!

Reikia dar paminėti, kad oficiališkos „Kurlandskija Gub. Viedomosti“ ir „Lifland. Gub. Viedomosti“ taip gi prima latviškus straipsnius.

Yra tuomsyk projektuojama išleisti didelį kasdieninį laikraštį „Rigas tirdsneežibas un ruhpnēezibas awise“, potam i pačiai „Bišchkopibas awise“ tad „Latweešchu Katoļu Awise“ toliaus „Behrnu Awise“ ir įpatingą laikraštį dėl Latvių Petrapylėje — bet pavolenės nuo vyresnybės nėra galima gauti. Galimu yra daiktu, kad pavelys išleisti „Bišchkopibas Awise“ ir „Behrnu Awise“.

Taip tai Maskolijos meškinas ir ant Latvių apsišvietimo uždejęs yra savo leteną!.....

XXV.

Darbininku padejimas Latvijoje.

Ant darbininkų Latvijoje judėjimo atsispindėję yra darbai kittaučių darbininkų Maskolijoje, ir pačių maskolių. Ap link 1880 m. darbininkų balsui suskambėjus, i pačiai Moskvos ir Vladimiro rėdybose maištus keliant, valdžia, pribaidyta, pasiskubino 3 d. jaunio 1882 m. išduoti fabriku įstatymus, kurie noma, yra labai nepilni. Jie aprubežiuoja moterių ir vaikų kankinimą, o dėl vyrų iš jų ne per didelė nauda. Be to, Maskolijoje įstatymai, pagal tikslą, yra taikinami, atmainomi ir neišpildomi. Bet darbininkams reikalingu yra daiktu žinoti tuos įstatymus:

1. Darbininkai tampa sulygti darban: a) ant nuteikto laiko; b) ant nenuteikto laiko ir c) ant laiko reikalingo padaryti jeib kokį darbą, kur su užbaigimu darbo baigiasi taip gi pats sulygimas.

2. Jeigu sulygta ant nenuteikto laiko, abidvi sulygstančios pusės gali atsisakyti nuo sulygimo, duodant antrai pusei žinią dvi nedėli iš anksto.

3. Pirm sulygtam darbui pasibaigiant, arba be užsakymo dviem nedelioms iš anksto darbininkams, kurie priimti tapė darban ant nenuteikto laiko — yra uždrausta ant pažiaminti darbininkams darbo algą per naujus mokėjimo nutarimus, per savaitės ar dienos darbo adynų pamažinimą, kartą nutarto darbo atmainymą ir t.t. Taip gi darbininkai ar neturi tiesos, pirm sulyginimui pasibaigiant, reikalauti jeib kokių atmainų darbo nutarimuose.

4. Darbo alga darbininkams yra išmokama ne rečiaus kaip vieną syk ant mėnesio, jeigu sulygimo laikas ilgesnis už mėnesį, ir nerečiaus kaip dusyk ant mėnesio — jeigu sulygta ant nenuteikto laiko.

5. Darbo algą mokėti piningų vietoje kuponais, ar sušnekėtais ženklais, duona, pirkiniais, ar kitais daiktais — yra uždrausta.

6. Liekasi uždrausta imti nuo darbininkų mokestį: a) už daktarišką pagelbą, b) dirbtuvių apšvietimą ir c) už fabriko darbuose lietojamus darbo įrankius.

7. Vaikai, kurie nėra pabaigę 12 metų amžiaus, netampa prileisti į darbą.

8. Mazamečiai, 12-15 metų senumo, negali buti dirbdinami ilgiaus kaip 8 adynas ant dienos, nepriskaitant laiko, reikalingo dėl pusryčių, pietų, vakarienės, mokslainės lankymo ir atsiputėjimo. Prieg tam, darbas be pertraukos neturi

trauktiesi ilgiaus per 4 adynas.

9. Mazamečiai, neturinti 15 metų senumo, neturi buti dirbdinami tarp 9 adynos vakare ir 5 adynos iš ryto, lyginai kaip šventdieniais ir dienose karališkų švenčių.

10. Tampa uždrausta dirbdinti mazamečius sveikatai kenkiančiuose ir permier sunkiuose darbuose.

11. Moters ir jaunikačiai, be 17 metų amžiaus, neturi buti dirbdinami naktymis: medvilnių, audinių ir vilnų fabrikuose.

Kaip matome, tie įstatymai vyrams nesuteikia jokio apsergėjimo. Didumas darbo algos, nakties darbai ir ilgumas darbdienio ten netapė paminėti, nors darbininkų gyvenime tie klausimai yra kuomi svarbiausi. Darbininkai vargo ir kentėjo per ilgus metus. Kas kart tankiaus ir smarkiaus jų skundai atsigarsėjo po visą Maskoliją. Carizmas ir biurokratija ėmė jausti po savo kojų rusintį ugnikalnį ir ėmė svyruoti. Kada gegužyje 1896 m. caras su savo talkininkais hraidžiojo po Chodnikos lauko kraujų pelkes, su dideliu trenksmu išsi-veržė milžiniškas audėjų ir verpėjų straiakas Peterburgo medvilnių pramonėje: 40,000 darbininkų sukilo prieš kraugerišką absoliutizmą, reikalaudami trumpesnio darbdienio ir aprubežavimo fabrikantų savvalės. Negelbėjo nei policija nei kariumenė, reikėjo suteikti palengvinimus. Darbininkų judėjimas įvarė į baimės ragą bagočius. Veikiai vel pasirodė „raudonoji baidyklė“. Sausio mėnesyje 1897 m. 18,000 audėjų ir verpėjų vel sustraikavo su tais pačiais reikalavimais. Tad 6 d. sausio visuose audimų ir verpimų fabrikuose pasirodo šitoks apgarsinimas: „Tampa apgarsinta darbininkams, kad nuo šių metų 16 d. balandžio dirbama bus nuo adynos 6 iš ryto sulyg 12 adynai dieną, ir nuo 1½ sulyg 7 adynai vakare, bet subatomis sulyg 5 adynai vakare. — Sausio 6 d. 1897 m. Peterburgo rėdybos vyresnysis fabriku inspektorius G. Rikovskij“. Potam 2 d. jaunio 1897 m. išėjo nauji fabriku įstatymai, kurių štai svarbesniejie punktai:

2. Darbo laiku arba darbo adynų skaitliumi kasdien kožnam darbininkui skaitosi tas laikas, kurį pagal darbo sulygimą (pramonės įstat. 92,103,134,137 ir 142 skirsniai, įstatymų VI tome, 2 dalyje, 1893 m.) darbininkai turi išbuti pramonės įrėdnėje arba pagal anos perdėtinio parėdymą prie darbo.

3. Nakties laikų skaitosi: vieneilame darbe — laikas tarp 9 adynos vakare ir 5 adynos rytmetyje, o dvielilame ar prie daugiaus permainų darbe — laikas tarp 10 adynos vakare ir 3 adynos rytmetyje.

4. Vien dienos mete dirbdinamų darbininkų (2 sk.) darbo laikas neturi buti ilgesnis per 11½ adynų, o subatomis ir 6-tame skirsnyje užžymėtų šventdienių priešvakaryje — 10 adynų. Žiemšvenčių priešvakaryje darbai tepasibaigia ne vėliaus kaip pietuose.

5. Dėl darbininkų, kurie dirbdinami nors tiktai iš dalies nakties mete (3 sk.), darbo laikas (2 sk.) negali buti ilgesnis per 10 adynų.

8. Viršlaikis darbas tampa pavelytas tuomet tiktai, kada ant to darbininkai sutinka; fabrikantas neturi tiesos darbininką priversti prie viršlaikio darbo.

Tai gi matome, kad tie nauji įstatymai paskire normališką darbdienį visose pramonės įrėdnėse ant 11½ adynų, aprubežiuoja nakties darbą ant 10 adynų ir palieka darbininkams

(Toliaus bus.)

Paryziaus medicinisška akademijs apsvarsziusi Dr. Callas uzmanymą tariasi paduoti seimui ant uztvirtinimo, kad norinti apsivesti visi butu daktarų peržiurimi kaipo kad kariviai. Visiems nesveikiems ir kuniszkai silpniems apsivedimas kad butu užgintas.

Vokiszkas garlaivis „Helenė“ su kerosinu nuplaukęs j Londoną užsidegė, kur smertij rado 3 jurininkai, o kiti 3 sunkiai apdegė. Ugnij pasisekė užgesinti.

Vokietijoj grovas Zeppelin padarė naują oralaivį, paveiksle žako ilgiu gulinczio, kur po juom pritaisytas kaipo balkonas, kur žmonės gal buti. Mėginimas nusidavė pasekmingai. Augsztyje 1350 pėdų per 17 minutų nulėkė 5 mylias. Su tuom oralaiviu gal lėkti netik pavėju, bet szonu ir priesz vėją.

Belgijoj, Jean Sipido, kuris 4 d. Balandžio szovė j Valijos kuningaiksztį ant gelžkelio stotės mieste Bruessel, tapo nusudytas j pataisos namus iki 21 metų. Sipido dabar turi tik 16 metų.

Žemlapis (mapa)

Lietuviszkai-Latvi-zko kraszto, iszleistas inžinieriaus A. Maciejausko, lietuviszkoje kall o je, atspaustas lietuviszkomis literoms, didumas 29x31 col., gaunamas „Vienybės Lietuvinkų“ redakcijoj, su prisiuntimu už 65 ct.

Ant naudos parodos.

„Vienybės“ redakcijoj parduoda szios dvi knygtės ant naudos parodos.

Suskaita arba statistika visų lietuviszkų knygų atspaustų Amerikoje nuo pradžios lietuviszkos Amerikon emigracijos iki 1900 metų. Pusk. 35. 25ct. Atsisauskimas lietuvių j vi-

šią civilizavotą svieta lietuviszkoje, lenkiszkoje, prancuziszkoje, angliszkoje ir vokiszkoje kalbose. 10 ct.

Vienuoliktas metinis Didelis Piknikas!

Draugystės Szv. Kazimiero isz New York'o, atsibus sabatoje 28 d. Liepos 1900 m. Washing-ton Park'e, L. I. Prasidės 3 valandą po pietų. Tikietas 25c. Szirdingai visus Lietuvius ir Lietuwaites užpraszo

Komitetas.

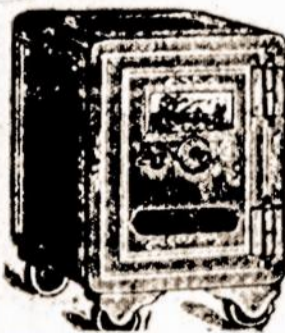
Nuo Broadway, Grand ir Houston Str. fero, daveza Grand ir Newtown karai tiesiok iki parkui. Teip-gi ir Flushing Avenue karai daveza.

Draug. D. L. K. Vytauto ir Kazimiero isz Plymouth, Pa. ant HANOVER PARK Utarninke 24 tą dieną. Liepos (July) 1900 m. Piknikas prasidės nuo pat ryto ir trauksis iki vėlybam vakarui.

Ant pikniko užkvieciam vis is brolius ir sesutes, ne tik vietinius bet ir isz visos apie linkės. Ant pikniko bus visokių puikių pasilinksminimų. Muzika puiki, pabaigus konservatorijos mokslą. Tikietas dėl szokio ant platformės geras ant visos dienos už 25 cts.

Atskiriam darze teipgi bus visokių zobovų inėjimas 5c. Komitetas.

ONLY \$5.00
SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any five proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$9.95; 300-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$33.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$63.75; 65 inches high, 3000 lbs., \$89.75. Freight average 35 cents per 100 lbs. for 500 miles; for 1000 miles, 40 cents. WRITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer. **SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.**

Neskaityk! Hallo! kur eini?

— Einu pas Jankauską iszsigert, nes jis užlaiko gardžiausią Alų, Vyną ir Degtinę visam Waterburyje.

— Na, kad teip, tai eisiu ir asz, nes asz to pirmiaus nežinojau.

— Tokius gėrymus, kokius jis užlaiko, geria Lietuviai, ponai, karaliai, kunjgai, ubagai ir szeip „dzeltamonai“.

— Pas jį Cigarų laivas atplaukia kas mėnesis net isz Kubos.

Nepamirszkrite adreso.

J. A. Jankauskas
768 Bank str. Waterbury, Conn.

Už \$500 in Europą

dėl visų prieš lengvo darbo ant Hamburg ir Bremen linijų ir pasazierinių laivų, atsisauskit pas

HENRY J. JACOBS
38 Canal str. NEW YORK

NEREIKE PININGŲ PRABA DOVANAI PER 30 DIENU.
Mes tikime Jums.

\$9.00 nusipirkste geriausią sluvauną masziną Victor su visais įrankiais. Gera sluti sunkūs ir lengvūs slavinis. Gwarantuojame ant 20 metų. Turime 31 skyrius už visokią prekę. \$14.00 pirksit gražiausią geriausią VICTOR PIANO Gwarantuojame ant 25 metų. Praba dovanai, 24 skyrių, visokią prekę \$20.00 pirksit pirmos klasos geriausią PIANO. Parduodame visokius muzikalizskus instrumentus. Katalogą dovanai.
VICTOR MFG. CO. Dept. X. 17, 161-167 Plymouth Pl. CHICAGO, ILL.

„Varpas“ ir „Ukininkas“

Iszleidžiami Lietuvos apszvietunų kas mėnesis, ant metų kasztuoja po \$1.00. Užsiraszant tuodu laikraszczių, pinigų reikia siųsti ant szito adreso: Herrn D. Saunius in Rokaiten per Neukirch, Ostpr.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS Kaz. Miliszauskas

236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa. Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausią madą, duoda druta ir gerą materiją ir už pigę prekę. Telpozj sonus ant naujų perdriba. Visi pas savo Tautietį.

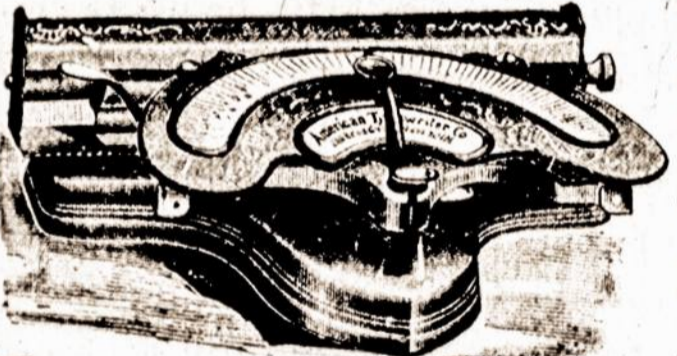
Žemlapis Lietuvos ir Latvijos

lietuviszgoje kalboje, atspaustas lotiniszkoms literomis Peterburge, gaunamas pas

Inžinieriu A. Maciejevski Nevskis p. n. 111 b. 73.

PETERSBURG RUSSIA. Prekė 1 rubl. už exempl. su prisiuntimu; imant 10 exempl. 20% rabato.

AMERICAN \$10. TYPEWRITER. Szita maszina dėl drukavojimo laiszku.

Apie jos gerumą tai ji pati kalba, jas kad ją vartoja tas ir kitam pasako kad verta pagyrimo, ir kožnam užsimoka turėti tokią masziną už tuos pinigus, kuri parsiduoda ant dviejų prekių.

No 1. American Typewriter dailiam metalo bokse \$10.00
No 2. American Typewriter prastam bokse 8.00
No 3. PRACTICAL, yra kitokios formos 4.75

Prie kožnos maszinos duodu dovanų, vieną tuziną popieros su Vytauto paveikslu ir vieną tuziną geros linen popieros, jei nori prisiusk \$2 ant užtikrinimo, o iszsiusiu masziną per expressą C. O. D. už kokią prekę norėsi.

Wm. J. PETKON,
305 N. Main str. BROCKTON, MASS.

TAMAS PAUKSZTIS

Parduoda Laivakortes ant visokių kelių (linijų) jurėmis kuomi pigiausiai ir ant drucziausių bei greicziausių laivų. Pinigus persiunczia j visas dalis svieta. Kad pinigai nepapultų ir greitai nueitų j tėvynę, tai siuskite per **TAMA PAUKSZTI**
123 N. Main str. PITTSTON, PA.
Teipogi T. Pauksztis užlaiko didelį sztorą visokių valgomų daigtų, dideliam pasirinkime czeverykų, marszkinių ir tt.